

پونه سادات تراپی: |مشتریان نفت ایران کفش آهنین به پا کردند/ نقشه نفتی ترامپ در مورد ایران به گنج نرسید!

نفت که همواره بازیگر نقش اصلی صحنه سیاسی بوده، این بار هم با خروج ترامپ از برجام هدف اصلی آمریکا برای کم رنگ کردن نقش ایران در عرصه جهانی قرار گرفت. اما در حالی که آغاز تحریم‌های نفتی علیه ایران به ساعت‌شماری افتاده، هدف آمریکا به سرابی تبدیل شده است.

به گزارش ایسنا، هفت ماه پیش بود که دونالد ترامپ - رئیس جمهوری آمریکا - از برجام خارج شد و با اعتماد به نفس از اعمال مجدد تحریم‌های نفتی علیه ایران و به صفر رساندن میزان صادرات نفت ایران سخن گفت. ترامپ برای رسیدن به این هدف چند نقشه کشید و یکی پس از دیگری آن‌ها را اجرا کرد، اما باید گفت هیچ کدام از این نقشه‌ها به هدفی که آمریکا می‌خواست، ختم نشد.

آمریکا ابتدا مشتریان ایران را تهدید کرد که اگر از ایران نفت

بخرند آنان را تحریم خواهد کرد. بعد از آن از اعضای اوپک خواست برای جبران خلاء نفت ایران در بازار، تولید خود را افزایش دهند و سپس دست به ذخایر استراتژیک خود برای عرضه در بازار زد. در واقع ترامپ در نظر داشت در قدم اول نفت ایران را از بازار حذف کند و در قدم‌های بعدی کمبود نفت ایران را جبران کند تا بازار با مشکل عدم تعادل عرضه و تقاضا مواجه نشود و قیمت نفت سر به فلک نکشد.

آتش افزایش قیمت نفت دامن آمریکا را گرفت

ترامپ غافل از اینکه بود که هر قدمی به سمت حذف نفت ایران بر می‌دارد، آتشی است که به دامن خود می‌اندازد، زیرا اقدامات آمریکا باعث افزایش قیمت نفت شد و نوک پیکان قیمت بالای نفت اول از همه به سمت آمریکا و متحدانش از جمله ژاپن حرکت کرد. نگاه اجمالی به نمودار قیمت نفت حاکی از آن است که این نمودار به بالاترین حد خود طی چند سال گذشته رسیده و تا سقف ۸۵ دلار هم پیش رفت. حتی کارشناسان پیش‌بینی کرده‌اند که نفت مرز ۱۰۰ دلار را هم تجربه خواهد کرد.

نکته جالب این بود که ترامپ اعضای اوپک را مقصر اصلی افزایش قیمت نفت می‌دانست. رییس‌جمهور آمریکا با تصمیمی که در مورد تحریم نفت ایران گرفت آرامش روانی را در بازار جهانی از بین برد و با اظهارات وقت و بی وقتی که در مجامع مختلف و همچنین صفحه شخصی‌اش در توییتر داشت، همواره از کشورهای تولیدکننده نفت و اعضای اوپک می‌خواست از افزایش قیمت نفت جلوگیری کنند و بار این موضوع را بر گردن این کشورها می‌انداخت، اما عملاً به افزایش قیمت نفت در بازار جهانی دامن می‌زد؛ به طوری‌که بیژن زنگنه - وزیر نفت - به این موضوع **واکنش نشان داد و گفت**: اگر ترامپ می‌خواهد قیمت نفت بالا نرود و بازار بی‌ثبات نشود، از دخالت‌های بیجا و تنش‌زا در خاورمیانه دست بردارد و مانع تولید و صادرات نفت ایران نشود. همچنین رییس‌جمهور فرانسه در پاسخ به انتقاد دونالد ترامپ از قیمت‌های بالای نفت گفت: اگر آمریکا تهران را هدف تحریم قرار نداد قیمت‌ها تا حد این **افزایش پیدا نمی‌کرد**.

تحلیل‌گران بر این باور بودند آنچه که باعث افزایش قیمت نفت در بازارهای جهانی شده است، ربطی به عرضه و تقاضا ندارد و تشنجی که در حال حاضر در بازار وجود دارد به دلیل اقداماتی است که ترامپ انجام می‌دهد و شرایطی که بین ایران و آمریکا است در غیر این صورت بازار در شرایطی نیست که به مرز ۸۰ هم برسد.

مشتریان نفت ایران کفش آهنین به پا کردند

به موازات این‌که آمریکا برای به صفر رساندن صادرات نفت ایران کمر همت بسته بود و از هیچ اقدامی برای رسیدن به این هدف فروگذار نمی‌کرد، مشتریان نفت ایران از جمله چین که البته با آمریکا وارد جنگ تجاری شده بود، هند، کره جنوبی، ژاپن، ترکیه و غیره برای گرفتن معافیت از آمریکا کفش آهنین به پا کردند. ناگفته نماند که میزان واردات نفت از ایران از سوی این کشورها طی چند ماه گذشته کاهش یافت و حتی کره جنوبی واردات را کاملاً متوقف کرد.

در نهایت آمریکا در اقدامی غیرقابل پیش‌بینی روز گذشته به هشت مشتری نفت ایران معافیت داد. روز گذشته بلومبرگ با استناد به گفته یکی از مقامات آمریکایی **خبر داد** که دولت آمریکا موافقت کرده که به هشت کشور از جمله متحدان نزدیک خود همچون کره جنوبی و ژاپن و همین‌طور هند اجازه دهد که پس از اعمال دور دوم تحریم‌ها در هفته آینده، به خرید نفت از ایران ادامه دهند.

بلومبرگ خبر داد که کره جنوبی و ژاپن که از متحدان نزدیک آمریکا هستند و همین‌طور کشور هند که به طور قابل ملاحظه‌ای به تامین شدن از طرف ایران احتیاج دارد، مورد اغماض از تحریم‌ها واقع شده‌اند و افزون بر این انتظار می‌رود لیستی از تمام کشورهایی که از این تحریم‌ها معافیت‌هایی شامل حالشان می‌شود در روز دوشنبه منتشر شود.

رویترز پیش از این نوشته بود: به نظر می‌آید آمریکا قصد دارد نسبت به هم‌پیمانان خود در زمینه تحریم‌های علیه ایران، نرمش به خرج دهد.

جان بولتون در این باره گفته بود: واشنگتن با اعمال تحریم‌ها علیه ایران به دنبال تحت فشار قرار دادن این کشور است اما نمی‌خواهد به متحدان آمریکا که به این نفت وابسته هستند، لطمه بزند.

البته برخی تحلیل‌گران بر این باورند که معافیت باعث می‌شود فشار قیمتی بر مصرف‌کنندگان کاهش یابد، کشورهای بیشتری با آمریکا همراه شوند و تولید نفت شیل آمریکا زمان بیشتری برای ورود به بازار داشته باشد. با این حال این موضوع بر آمریکا روشن شد که حذف نفت ایران از بازارهای جهانی به این راحتی‌ها امکان‌پذیر نیست و آن‌طور که زنگنه اعلام کرده بود، به صفر رساندن صادرات نفت ایران رویای تعبیر نشدنی آمریکا است.

از سوی دیگر برخی تحلیل‌گران معتقدند موضوعاتی همچون نزدیک بودن انتخابات میان دوره‌ای آمریکا و نگرانی از تاثیر قیمت نفت بر نتیجه این انتخابات، آمریکا را بر این داشت تا معافیت‌های مذکور را صادر کند.

هیاهوی ترامپ و سکوت زنگنه

آنچه بیش از همه تنور اعمال تحریم‌های نفتی علیه ایران را داغ می‌کرد هیاهوی ترامپ بود که از هیچ فرصتی برای تهدید و خط و نشان کشیدن برای ایران و مشتریان نفتش دست نکشید. ترامپ به طور متوسط هفته‌ای یک بار از نقشه‌های خود برای حذف نفت ایران می‌گفت و اعلام می‌کرد این بار جدی‌تر از گذشته پای تصمیم خود خواهد ایستاد.

در طرف دیگر ماجرا زنگنه ایستاده است که همواره بر این موضوع تاکید داشت که نفت ایران حذف نشدنی است اما در مورد همه اقداماتی که برای دور زدن تحریم‌ها در حال انجام است سکوت کرد. زنگنه در هر جمعی حاضر شد در پاسخ به سوالات تحریم سکوت کرد و گفت من اطلاعاتی به آمریکا نمی‌دهم. او حتی از رفتار ترامپ انتقاد کرد و گفت ترامپ فکر می‌کند می‌تواند با گردن کلفتی قیمت نفت را کاهش دهد. زنگنه همچنین اعلام کرد من درباره تحریم یک کلمه هم حرف نمی‌زنم، قرار نیست برای خوشحالی مردم حرف‌هایی بزنم و کارهایی که در این حوزه انجام می‌دهم را لو بدهم.

سکوت زنگنه در کنار امیدواری دولتمردان دیگر در مورد وضعیت صادرات نفت ایران آینده روشنی را نسبت به راه تاریکی که ترامپ برای ایران در نظر گرفته بود، ترسیم می‌کرد. رییس‌جمهوری همواره بر این تاکید می‌کرد که نفت ایران حذف شدنی نیست و اخباری مبنی بر نتیجه بخش بودن مذاکرات نفتی با اروپا و یافتن مشتریان جدید نیز به گوش رسید.

تولید و صادرات نفت ایران چقدر است؟

ایران همچنین همواره تاکید می‌کرد قصد ندارد تولید خود را کاهش دهد و آخرین میزان تولید نفت ایران توسط علی‌کارد - مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران - به [ایسنا اعلام شد](#) که سه میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه بود. از سوی دیگر در حالی‌که تنها چهار روز به آغاز تحریم‌های نفتی باقی مانده بود کارشناسان بر این باورند که آمار صادرات ایران که برای بازار نفت اهمیت زیادی دارد اکنون معماگونه [شده است](#). منابع صنعتی می‌گویند رهگیری صادرات نفت ایران با غیرفعال

شدن سیستم‌های ردگیری نفتکش‌ها دشوارتر شده و به ابهامات درباره این‌که تحریم‌های آمریکا تا چه حد خریداران را دچار وحشت خواهد کرد، افزوده است. چشمانداز ذخیره‌سازی نفت از سوی ایران نیز ممکن است برآورد آمارها را دشوارتر کند.

ایران سومین صادرکننده بزرگ عضو اوپک است و صادرات ایران پیش از اعلام تصمیم ترامپ برای اعمال تحریم‌ها علیه ایران، بالای ۲.۵ میلیون بشکه در روز بود. کپلر، میزان صادرات نفت ایران در ۲۴ روز نخست اکتبر را ۱.۸۵ میلیون بشکه در روز برآورد کرده است. یک منبع صنعتی که صادرات را رهگیری می‌کند، نیز حجم مشابه ۱.۸ میلیون بشکه در روز در نیمه اول اکتبر را برآورد کرده است.

همچنین آمار کشتیرانی نشان داد واردات نفت ایران از سوی خریداران بزرگ آسیا در سپتامبر به ۱.۱۳ میلیون بشکه در روز رسید. آمار رسمی و اطلاعات رهگیری نفتکش‌ها که از سوی رویترز منتشر شد، نشان داد چین، هند، ژاپن و کره جنوبی طی ماه میلادی گذشته مجموعاً ۱.۱۳ میلیون بشکه در روز نفت از ایران وارد کردند که در مقایسه با سپتامبر سال ۲۰۱۷ به میزان ۴۰.۹ درصد کاهش نشان داد.

ترامپ بازار نفت را نمی‌شناخت

در این راستا، نرسی قربان - کارشناس ارشد حوزه انرژی - در مورد اخباری مبنی بر این‌که آمریکا به دلیل انتخابات میان‌دوره ای به هشت مشتری نفت ایران معافیت داده است، به ایسنا توضیح داد: مساله انتخابات تقریباً تمام شده است زیرا انتخابات در روز سه‌شنبه برگزار می‌شود و هر اقدامی که آمریکا انجام دهد تا روز سه‌شنبه اثری در قیمت بنزین در آمریکا ندارد. قیمت‌های نفت هر اثری که باید در قیمت انرژی می‌گذاشت گذاشته است.

وی در مورد این که معافیت‌های مذکور موقتی است یا دائمی، اظهار کرد: باید گفت این معافیت‌ها موقتی و تحت شرایط خاصی است. به این کشورها گفته شده است سعی کنند میزان واردات نفت از ایران را طی ۱۸۰ روز کاهش دهند، همچنین به ایران پول نقد ندهند و معامله فقط تهاتری باشد. البته هنوز جزییات مشخص نیست اما احتمالاً تا ۱۸۰ روز دیگر آمریکا سعی می‌کند میزان صادرات ایران را کاهش دهد.

این کارشناس ارشد حوزه انرژی با اشاره به مذاکرات نفتی بین ایران و اتحادیه اروپا گفت: به نظر من اقدامی که اروپا انجام می‌دهد از روی عشق و علاقه به ایران نیست. اروپا می‌خواهد موقعیتی برای خود

ایجاد کند که در آن ارزش و قدرت خود را در جهان مالی و اقتصادی حفظ کند. اروپا احتمالا صندوقی را راه‌اندازی خواهد کرد و نوع فعالیت آن بستگی به قراردادهایی دارد که امضا می‌کنند.

قربان در ادامه در مورد اینکه ترامپ قصد داشت صادرات نفت ایران را تا ۱۳ آبان به صفر برساند، توضیح داد: ترامپ اعلام کرده بود میزان صادرات نفت ایران را به صفر خواهد رساند زیرا بازار نفت را نمی‌شناخت.

گزارش از خبرنگار ایسنا پونه سادات ترابی